

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን
THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA
ETHIOPIAN REVENUES AND CUSTOMS AUTHORITY

ቁጥር 3.3.0/600/07
Ref. No 02 መጋቢት 2007
ቀን
Date

**ለአዲስ አበባ ቃሊቲ ጉምሩክ ቅ/ጽ/ቤት
አዲስ አበባ**

ሱብስቤ ማሞ ያገለገሉ ተሽከርካሪ አስመጪ በዲ/ዮን ቁጥር C-2054/14 አስመዘግበው ወደ ሀገር ያስገቡት ሚኒባስ ግማሽ ቫን ሆኖ በመገኘቱ ተጨማሪ ክፍያ መጠየቃቸውንና የተጠየቁትን ተጨማሪ ክፍያ ለመክፈል የማይችሉ መሆኑን በመግለጽ ተሽከርካሪውን ወደ መጣበት ሀገር መመለስ እንዲችሉ ላቀረቡት ጥያቄ ጥር 6 ቀን 2007 ዓ.ም. በቁጥር 3.3.0/465/07 በተፃፈ ደብዳቤ በተሽከርካሪው ላይ የተገኘው ልዩነት በመመሪያ ቁጥር 46/2002 መሠረት ቅጣት የማይጣልበት ከሆነ እና የጉምሩክ ስነ-ስርዓት ፈጽሞበት ተሽከርካሪው እስካልተለቀቀ ድረስ የቀረጥና ታክሱን 5% ከፍለው ከአገር ማስወጣት እንዲሟሹሉ ያሳወቅን ቢሆንም ውሳኔው መስከረም 7 ቀን 2006 ዓ.ም. በቁጥር 5.2.1/426/5 ከሕግ ምክርና ማሻሻያ ቡድን ከተሰጠ የሕግ አስተያየት ጋር ስለሚጋጭ ለማስተናገድ የተቸገራችሁ መሆኑን በመግለጽ ማብራሪያ እንዲሰጣችሁ ጠይቃችኋል።

በዚህ መሰረት የሕግ ምክርና አስተያየት ዳይሬክቶሬት በቁጥር ሕ/ም/አ/ዳ/114/07 የካቲት 25 ቀን 2007 ዓ.ም በጉዳዩ ላይ በሰጠው ማብራሪያ መሠረት አስፈላጊው ሁሉ እንዲፈጸም እያሳሰብን፤ ሌሎች የጉምሩክ ቅ/ጽ/ቤቶችም ተመሳሳይ ጉዳዮችን በዚህ መልክ እንዲፈጽሙ የዚህ ደብዳቤ ግልባጭ ተመዘግቦላቸዋል።

ከሠላምታ ጋር
ሀገር ላቀው ተከሰተ
የኢትዮጵያ ጉምሩክ ባለሥልጣን
ከግብር ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር

አባሪ፣ 6 ገጽ

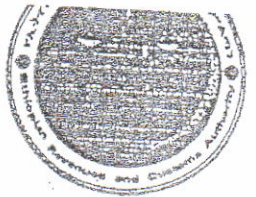
ግልባጭ፣

- > ለጉምሩክ ፕሮግራም ልማትና ድጋፍ ሥራዎች ዘርፍ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን፣
- > ለሁሉም የጉምሩክ ስነ-ስርዓት ለሚፈጸሟቸው ቅ/ጽ/ቤቶች በያሉበት
- > ለአቶ ሱብስቤ ማሞ አዲስ አበባ

ለዘመናዊና ትኩረት የሚገኝ ለስተዳደር ሥርዓት ግንባታ ተገቢ ለሆኑት

የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን
 THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA
 ETHIOPIAN REVENUES AND CUSTOMS AUTHORITY

ቁጥር 82.1/426/S
 Ref. No.
 ቀን 07 መስከረም 2006
 Date

በኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን

ጎ.አ.ቃሊቲ ጉምሩክ ቅ/ጽ/ቤት

የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት አፈፃፀም የሥራ ሂደት

አዲስ አበባ

አዲስ አበባ

AA Branch

የገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን

የደብዳቤ ቁጥር 08/1109

የተቀባይ ሰነድ

ቀን

የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት አፈፃፀም የሥራ ሂደት

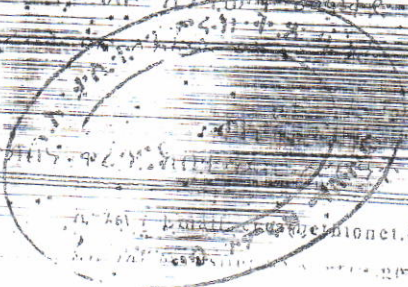
የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት አፈፃፀም የሥራ ሂደት

ጉዳይ :- የሀገር ማብራሪያ ስራ መስጠት

ጳጉሜ 2 ቀን 2005 ዓ.ም በቁጥር አቃጉ20/አ54/25 በተጻፈ ደብዳቤ 'Biru Tegbaru Beyene' የተባሉ አስመጪ አንድ ያገለገለ ሚኒስትር ተሽከርካሪ ቀረጥና ታክስ ብር 147,577.74 ከፍለው ወደ አገር ውስጥ ያስገቡ መሆኑን በመጥቀስና ተሽከርካሪው ወደ አገር ከገባና ከተፈተሽ በኋላ በፍተሻ ውጤቱ መሰረት ሰነድ ተጣርቶ ተጨማሪ ቀረጥና ታክስ ብር 365,874.75 ከፍለው ተሽከርካሪውን እንዲያስጠጡ የተገለጸላቸው ቢሆንም ተጨማሪውን መክፈል እንደማይችሉ ገልጸው ተሽከርካሪውን ወደመጣበት አገር መልሶ ለማስወጣት እንደጠየቁ በመግለጽ ቀረጥና ታክስ በዛጠኝ በሚል ፅቃን መልሶ ከአገር የማስወጣት ጥያቄ አግባብነት ያለው ስለመሆኑ ማብራሪያ እንዲሰጥበት ተጠይቋል።

በጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 622/2001 ውስጥ ተመልሰው ስለሚወጡና ተመልሰው ስለሚገቡ ዕቃዎች የደንገገው አንቀጽ 57 ሲሆን በዚህ አንቀጽ ድንጋጌም ለአገር ውስጥ ፍጆታ ተብሎ የተመዘገበ ዕቃ ወደውጭ ተመልሶ ለመውጣት ጥያቄ ያቀረበ እንደሆነ ሊስተናገድ የሚችለው የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት ከመፈጸሙ በፊት ጥያቄው የቀረበ እንደሆነ ብቻ ነው።

ከዚህ በተለየ ሁኔታ ዕቃዎች ወደ አገር ገብተው ፍተሻ ከተካሄደና በቅድሚያ ተከፍሎ ከነበረው ቀረጥና ታክስ በተጨማሪ መክፈል የሚገባው ቀረጥና ታክስ የተገኘ እንደሆነ ይኸው ተጨማሪ ቀረጥና ታክስ እንዲከፈል ከማድረግ በስተቀር ፅቃው ተመልሶ እንዲወጣ የሚፈቀደበት አገገብ አይኖርም።

የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት አፈፃፀም የሥራ ሂደት

በኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን
Ethiopian Revenues and Customs Authority
የዐቃቤ ህግ ቢሮ የህግ ምክርና አስተያየት ዳይሬክቶሬት
Prosecution Office Legal Advice and Opinion Directorate
የህግ ምክርና አስተያየት ማስታወሻ
Memorandum of Legal Advice and Opinion

ለ: ጉምሩክ ኘሮግራም ልማትና ድጋፍ ሥራዎች ዘርፍ

ቀን: 25/06/07

ከ: ሕግ ምክርና አስተያየት ዳይሬክቶሬት

ቁጥር: ሕ/ም/አ/ዳ/114/07

[Handwritten signature]
ገቢዎችና ጉምሩክ
የህግ ምክርና አስተያየት
ዳይሬክቶሬት
የህግ ምክርና አስተያየት ማስታወሻ

ጉዳይ: የጉምሩክ ፎርማሊት ከመጠናቀቁ በፊት ወደ መጡበት ተመልሰው እንዲወጡ ጥያቄ ስለሚቀርብላቸው ዕቃዎች

ዘርፉ በቁጥር ጉ/ቅ/807/2007 የካቲት 24 ቀን 2007 ዓ.ም በተፃፈ ማስታወሻ አቶ ሰብስቤ ማሞ የተባሉ ያገለገሉ ተሽከርካሪዎች አስመጪ ሚኒስቴር ነው በማለት በር-2054/14 አስመዘግበው ወደ አገር ውስጥ ያስገቡት ተሽከርካሪ ሃፍ ቫን ሆኖ ከመገኘቱ ጋር በተያያዘ እንዲከፍሉ የተጠየቁት ቀረጥና ታክስ በመጨመሩ ተሽከርካሪውን ከአገር ለማስወጣት ጥያቄ ማቅረባቸውና በዚህ መሠረት ዘርፉ ጉዳይ በመመያ ቁጥር 46/2002 መሠረት በቅጣት የማይስተናገድና የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት ያልተጠናቀቀ መሆኑ ተረጋግጦ በነባሩም ሆነ በአዲሱ አዋጅ መሠረት 5% ቀረጥና ታክስ ተከፍሎበት ተሽከርካሪው ወደ መጣት ተመልሶ እንዲወጣ ውሳኔ የሰጠ ቢሆንም ውሳኔው የህግ ምክርና ማሻሻያ ቡድን በቁጥር 5.2.1/426/5 መስከረም 7 ቀን 2006 ዓ.ም በተፃፈ ደብዳቤ ከሰጠው አስተያየት ጋር ይጋጫል በሚል ምክንያት ውሳኔው ያተላለፈለት የአዲስ አበባ ቃሊት ጉምሩክ ቅ/ጽ/ቤት በውሳኔው መሠረት ለመፈፀም መቻላቸውን ገልጿል።

በመሠረቱ በቀድሞው አዋጅ ቁጥር 622/01 ተመልሰው ስለሚወጡና ተመልሰው ስለሚገቡ ዕቃዎች በአንቀጽ 57 የተደነገገው ድንጋጌ በአዲሱ አዋጅ ቁጥር 859/06 አንቀጽ 76 ላይ መሠረታዊ ለውጥ ሳይደረግበት እንዳለ ተወስኖ ተደንግጓል።

በዚህ ህግ መሠረት ለአገር ውስጥ ፍጆታ ተብሎ የተመዘገበ ዕቃ ያልተከለከለ ወይም አገባቡ የጉምሩክ ህግን የማይፃረር ከሆነ የጉምሩክ ፎርማሊቱ ከመክፈቱ በፊት ወደ ውጭ ተመልሶ እንዲወጣ ጥያቄ የቀረበ ሲሆን የተረፈው ታክስ 5% ተከፍሎበት እንዲወጣ ሊፈቀድ ይገባል ተመልክቷል።

በሌላ በኩል የህግ ምክርና ማሻሻያ ቡድን ከላይ ተገለጸው ደብዳቤ ላይ የተረፈው ታክስ ልዩነት በተገኘበት ሁኔታ ላይ ልዩነቱ እንዲከፈል ማድረግ አንዱ ዕቃው የጉምሩክ ህግን የማይፃረር ሲሆን ለጉምሩክ ህግ አስተያየት ሰጥቷል።

ሆኖም ይህ አስተያየት ከላይ የተጠቀሰውን ህግ ያገናዘበ ነው ማለት የሚቻል አይደለም። ዕቃው ተመልሶ የሚወጣበት ምክንያት አስፈላጊነት ስለሌለው በህጉ እንደ ቅድመ ሁኔታ አልተመለከተም። ይህ ማለት አስመጪው ቀረጥና ታክስ በዝቶብኛል በማለትም ጭምር ዕቃው ወደ መጣት ተመልሶ እንዲወጣ ሊጠይቅና ሊፈቀድለት እንደሚችል ከህጉ መረዳት ይቻላል።

ዕቃው ተመልሶ እንዲወጣ የሚከተሉት ሁኔታዎች ብቻ መሟላት አለባቸው።

- 1ኛ. ዕቃው ለአገር ውስጥ ፍጆታ ተብሎ የተመዘገበ መሆን አለበት።
- 2ኛ. ዕቃው ያልተከለከለ መሆን አለበት።
- 3ኛ. ዕቃው ሲገባ የጉምሩክ ህግን በማይፀረር መልኩ የገባ መሆን አለበት።
- 4ኛ. የጉምሩክ ፎርማሊቲ ያልተጠናቀቀ መሆን አለበት።

እነዚህ አራት ሁኔታዎች ከተሟሉ ዕቃው በማንኛውም ምክንያት ቢሆን ወደ ውጭ ተመልሶ እንዲወጣ ጥያቄ ከቀረበና 5% ቀረጥና ታክስ ከተከፈለ እንዲወጣ ሊፈቀድ ይችላል።

ስለሆነም ቀደም ሲል በህግ ምክርና ማሻሻያ ቡድን የተሰጠው አስተያየት ከእነዚህ ቅድመ ሁኔታዎች መሟላት ጋር ተገናዝቦ መቅረብ ሲገባው ቀረጥና ታክስ በዛብኝ ብሎ ዕቃን ወደ ውጭ መልሶ ማስወጣት አግባብ አይደለም ከሚል ድምዳሜ ላይ መደረሱ ህጋዊ ተቀባይነት ያለው አይደለም።

በታሪፍና በዋጋ ልዩነት ምክንያት የሚከለከል የቀረጥና ታክስ ልዩነት ቀረጥና ታክስ እንዲከፈል ከሚያደርግ በስተቀር በአስተዳደርም ሆነ በጉምሩክ ወንጀል አያስጠይቅም። ስለሆነም የቀረጥና ታክስ ልዩነት መገኘቱ የዕቃው አገባብ የጉምሩክ ህግን በሚፀረር መልኩ ነው ሊያሰኘው የሚችል አይደለም። ዕቃው የገባው የጉምሩክን ህግ በሚፀረር መልኩ ነው የሚል እምነት ካለውም የህግ ምክርና ማሻሻያ ቡድን ይህንን መሠረት በማድረግ አስተያየቱን በግልጽ ማቅረብ ነበረበት።

ምንጠልባት የቡድኑ አስተያየት ተቀባይነት ሊኖረው የሚችለው አስመጪው ተሽከርካሪውን በሚያስገባበት ጊዜ በዲክላራሲያን ላይ “ሃፍ ቫን” ማለት ሲገባው “ሚኒባስ” በማለት የገለጸው ቀረጥና ታክሱን ለማሳካት በማሰብ ነው የሚባል መነሻ ካለ ብቻ ነው። ይህ በሚሆንበት ጊዜ ደግሞ ጉዳዩ በመመሪያ ቁጥር 46/2002 መሠረት አስተዳደራዊ ቅጣት እንዲከፍል ወይም እንደሁኔታው በወንጀል እንዲጠየቅ መደረግ ነበረበት።

ከዘርፉ የተፃፈው ደብዳቤ ጉዳዩ አስተዳደራዊ ቅጣት የማያስከትል ከሆነና የጉምሩክ ፎርማሊቲ ያልተጠናቀቀ ከሆነ ዕቃው የቀረጥና ታክሱን 5% ተከፍሎበት እንዲወጣ የሚችል በመሆኑ ከላይ የተመለከተውን ሁኔታ ካገኘው ውስጥ ያስገባ ነው። አስመጪው በመመሪያ ቁጥር 46/2006 መሠረት የማይቀጣ ለመሆኑ የማይከለከል ከሆነ ከዘርፉ የተፃፈው ደብዳቤ ያለው ነው ብለን እናስባለን።

በመሠረቱ ዕቃዎች ተመልሰው እንዲወጡ ሲፈቀድ የህጉን ዓላማ በመረዳት ጭምር መሆን አለበት። መንግስት ቀረጥና ታክስ የሚሰበሰበው ወደ አገር ውስጥ ለፍጆታ በገቡና ለነፃ ዝውውር በተለቀቁ ዕቃዎች ላይ ነው።

የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት ተጠናቅቆ ለነፃ ዝውውር የተለቀቁ ዕቃዎች ተመልሰው እንዲወጡ የማይፈቀደው በአዋጁ አንቀጽ 27(2) እንደተደነገገው ለነፃ ዝውውር የተለቀቀ ዕቃ እንደ ኢትዮጵያ ምርት ስለሚቆጠር ነው። ስለሆነም ቀረጥና ታክስ ተከፍሎባቸው ወደ አገር ውስጥ የገቡ (የተለቀቁ) ዕቃዎችን መልሶ ማስወጣት ካስፈለገ ሌላ የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት ሊፈጸምባቸው ይገባል። በዚህ ምክንያት ነው የጉምሩክ ፎርማሊቱ ከመጠናቀቁ በፊት መልሶ የማስወጣት ጥያቄው መቅረብ አለበት የሚባለው።

ስለሆነም የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት ያላጠናቀቀ ዕቃ ከላይ የተገለጹት ቅድመ ሁኔታዎች መሟላታቸው ከተረጋገጠ 5% ቀረጥና ታክስ ተከፍሎበት ተመልሶ ወደ መጣበት ሊወጣ የማይችልበት ህጋዊ ምክንያት ስለሌለና የዘርፉ ደብዳቤ አግባብነት ያለው በመሆኑ ቅ/ጽ/ቤቱ በውሳኔው መሠረት መፈጸም አለበት የሚል እምነት ያለን ሲሆን ቅ/ጽ/ቤቱ በውሳኔው መሠረት ላለመፈጸም እንደምክንያት ሊያቀርብ የሚገባው ጉዳዩ በአስተዳደር ወይም በወንጀል የሚያስጠይቅ መሆኑን በመግለጽ ብቻ መሆን አለበት።

ከሠላምታ ጋር